

11. Nattverden

Den siste kvelden Jesus var sammen med disiplene sine før han ble korsfestet, spiste han sammen med dem. Mens de satt til bords tok han et brød, takket, brøt det i stykker, gav det til disiplene sine og sa: *"Ta dette og ét det! Dette er mitt legeme"*. Så tok han kalken (begeret med vin), bad takkebønnen, sendte den rundt og sa: *"Drikk alle av den! For dette er mitt blod, paktens blod, som utøses for mange til syndenes forlatelse"*.

Når jødene kom sammen til påskemåltid, gjorde de det for å minnes det som skjedde da Gud fridde dem ut fra slaveriet i Egypt. Jesus ville tydeligvis at det måltidet han nå hadde sammen med disiplene sine, også skulle gjentas som et minnemåltid.

"Gjør dette til minne om meg", sa han.

Når vi kneler ned ved alterringen eller sitter i en møtesal og tar i mot noen dråper vin og en liten rund og tørr oblat (dersom det da ikke er noen som har bakt usyret brød, altså brød uten hevelsesmiddel, til nattverdfeiringen), deltar vi altså i et minnemåltid.

Vi blir minnet om Jesu siste måltid med sine disipler, hans død for våre synder, hans oppstandelse, og det himmelske festmåltidet vi en gang skal få del når Jesus har skapt en ny himmel og en ny jord og vi har stått opp fra de døde. Samtidig er nattverden noe mye mer enn et minnemåltid. Når vi tar imot brødet og vinen, tar vi imot Jesus, blir ett med ham og får på nytt del i syndenes forlatelse og evig liv.

Vi må si det samme om nattverden som vi sa om dåpen: Det er ikke tale om en symbolhandling. Det er heller ikke snakk om at Gud gir oss noe mens vi spiser eller parallelt med dette.

Gud handler rett og slett igjennom brødet og vinen – helt uavhengig av hvor sterkt vi tror, hvor åndelige vi synes vi er, hva slags følelser vi kjenner på, og hvor stor eller liten fromheten vår måtte være. Nettopp når vi tviler og føler oss åndelig fattige, kan det være en trøst for oss at Jesus kommer til oss så konkret og gjennom så synlige midler. Den lille runde oblaten og det vesle vinbegeret ser så ubetydelige ut. Men Gud har valgt å bruke disse helt konkrete midlene til å formidle noe av seg selv - på samme måte som han valgte å formidle frelse og gjenfødelse gjennom vannet og ordene, ved dåpen.

Nok en gang: Kunne Gud komme til oss gjennom noe så materielt og konkret som et lite barn av kjøtt og blod, må vi også kunne regne med at han kan formidle sin Ånd gjennom brød og vin.

Kristne mennesker kan ofte stille seg spørsmålet: Hvordan kommer jeg til Jesus og får samfunn med ham "Jo", er det lett å tenke, "det gjør jeg ved å være from, være helhjertet, kjempe mot synden og vise kjærlighet mot mine medmennesker".

Problemet er bare: Når er jeg from *nok*, helhjertet *nok*, kjærlig *nok* og kjemper *nok* mot synden?

Nattverden vil, på samme måte som dåpen, understreke evangeliet for oss. Ved Herrens bord er det ikke vi som skal prestere noe for Gud. Det viktigste er ikke engang at det er vi som makter å komme til Jesus. Det viktigste er at han kommer til oss og at han gjør noe med oss. Ved nattverdbordet tilgir han oss, der fyller han oss, der styrker han alle de båndene som knytter oss til ham, der gir han oss nye krefter på veien mot himmelen.

"Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, blir i meg og jeg i ham", er Jesu ord til oss (Joh 6,56).

Hva nattverden egentlig er

Det er ingen av oss som regner med at vi noen gang kommer til fullt ut å forstå hva som skjer i nattverden. Den er et mysterium. Men vi kan i alle fall prøve å få en oversikt over det Bibelen sier om den. Og det er ikke så rent lite. Nattverden er, som vi allerede har vært inne på, et **minnemåltid**. Vi minnes det Jesus gjorde både da han innstiftet nattverden, døde for våre synder og seiret over døden ved sin oppstandelse.

Den er et **bekjennelsesmåltid**. Når vi spiser brødet og drikken vinen forkynner vi for alle hvem vi egentlig tror på: "*For så ofte som dere spiser dette brødet og drikker av kalken, forkynner dere Herrens død, inntil han kommer*", sier Paulus (1 Kor)

Den er et **felleskapsmåltid** der de som er Jesu disipler og Guds barn, blir styrket i enheten både med ham og med hverandre.

"*Fordi det er ett brød, er vi alle ett legeme. For vi har alle del i dette ene brød*", sier Paulus (1 Kor 10,17). Og legg nå merke til rekkefølgen her. Det er ikke fordi vi allerede er ett og føler et sterkt fellesskap vi skal ta imot nattverden. Vi skal ta imot nattverden fordi det er den som forener oss og gjør oss til ett legeme.

Nattverden er et **styrkemåltid** på veien mot herligheten og en forsmak på og innlemmelse i det himmelske fest- og gledes måltid der vi sitter til bords i Guds rike sammen med dem som har gått i forveien for oss. (Matt 26,29)

Nattverden gir oss del i **syndenes forlatelse**. Da Jesus innstiftet nattverden la han ifølge Matt 26.26-27 vekt på syndenes forlatelse. Hans sa om paktens blod at det "*utøses for mange til syndenes forlatelse*".

Paulus sammenligner nattverdsmåltidet med måltidene i forbindelse med at Israels folk bar fram offer for Herren. Så sier han: "*Se på Israels folk! Har ikke de som spiser av offeret, del i det som skjer på alteret?*" (1 Kor 10,18). Når vi tar imot brødet og vinen, får vi altså del i det offeret Jesus bar fram for våre synder da han døde på korset.

Johannes 6,53-58 rommer kanskje de sterkeste ordene Bibelen har om nattverden. Her sies det helt klart at nattverden formidler **samfunn med Jesus og evig liv**.

"*Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Hvis dere ikke spiser Menneskesønnens legeme og drikker hans blod, har dere ikke livet i dere. Men den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, har evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag. For mitt legeme er den sanne mat, og mitt blod er den sanne drikk. Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, blir i meg og jeg i ham. Likesom Faderen, den levende, har sendt meg, og jeg har liv ved ham, slik skal også den som spiser meg, ha liv ved meg. Dette er det brød som har kommet ned fra himmelen, ikke det fedrene spiste, de som døde. For den som spiser dette brød, skal leve i all evighet*".

Mer konkret kan det vanskelig uttrykkes. Det er altså selve brødet og vinen som er Jesu legeme og blod. Og når vi spiser brødet og drikker vinen, blir vi i Jesus og han blir i oss og hans liv flyter inn i oss.

Nattverden er også en **for smak på det himmelske måltidet**.

Jesus hadde også det himmelske måltidet i tankene da han innstiftet nattverden (Matt 26,29; Mk 14,25). Der sitter vi til bords med alle dem som har gått i forveien for oss og nå har kommet fram. Der sitter vi til bords med Guds barn fra fortiden og framtiden. Der sitter vi til bords sammen med kristne fra alle verdensdelene. Her sitter vi til bords med Abraham, Isak og Jakob. Hit kommer kristne både fra øst og vest. Derfor kan vi også si at nattverden er et **gledesmåltid**. Vi siterer fra Carl Fr. Wisløff:

”Nattverdfeiringen var i den første kristne tid preget av takk og tilbedelse, av glede og trosjubel. Det var intet av dyster selvransakelse over nattverdsamfunnet. Det var ikke tung botsstemning som preget det, nei, det var preget av hjertens takk og oppløftelse til Gud for hans usigelige gave.. Bot og selvransakelse har sin plass i kristenlivet. Men etter sin ånd og mening skal ikke nattverdfeiringen preges først og fremst av disse ting. Nattverden, det er den frelste menighets jublende møte med sin himmelske Frelser, det er de frelstes fortrolige bordfelleskap med hverandre og med Jesus; nattverden, det er den trette og slitne himmelvandrers hvilested ved Jesu hjerte, det trygge tilfluktssted under pilegrimsvandringen til Himmelen”.

Bordfelleskap med Jesus.

Neste gang du leser evangeliene, kan du legge merke til en viktig liten detalj: Jesus ble ikke anklaget for å være sammen med tollere og syndere. Han ble anklaget for å spise sammen med dem. Det å spise sammen med noen, var nemlig et sterkt signal på at en ville ha fellesskap. Det var en markering av enhet. Det er faktisk dette som ligger til grunn for at en spiser sammen i et bryllup. Der er det to familier som skal forenes. Jesus spiser fremdeles sammen med syndere. Han inviterer deg og meg til å ta del i nattverden fordi han vil ha fellesskap med oss og være ett med oss.

Den aller første nattverd

Vel, det er kanskje å gå litt langt å si at Israels folk feiret nattverd før de startet vandring ut fra Egypt og mot det landet Gud hadde lovt dem. Likevel, det måltidet da hadde sammen den aller første påsken, peker så avgjort fram mot det siste måltid Jesus hadde med disiplene sine før han ble korsfestet. Det er i 2 Mos 12 vi hører om dette måltidet. Ordet påske (passah) betyr egentlig forbigang. Da Gud rammet Egypt med alle mulige landeplager for å gjøre farao villig til å la jødene få lov til å starte utvandringen, var den siste plagen at en dødsengel skulle gå gjennom Egypt og drepe alle førstefødte. Den natten fikk Israels folk beskjed om at de skulle slakte et lam, stryke blodet fra lammet på dørstolpene og samles til et måltid. Dødsengelen gikk forbi alle de husene der det var smurt blod på dørstolpene. Den spurte ikke etter fromhet, anger eller rettroenhet hos dem som satt innenfor. Folket lå ikke noe særlig godt an på noen av disse områdene. Engelen var opptatt av bare én ting: om det var smurt blod på dørstolpene eller ikke. Det var blodet som reddet de familiene som var samlet til måltid. På samme måte som påskelammets blod reddet Israels folk den gang, redder Jesu blod oss i dag. Vi har egentlig fortjent straff og forbannelse. Men Jesus døde i stedet for oss. Han er vårt påskelam (1 kor 5,7).

All syret (gjæret) brøddeig skulle renses ut av husene før påskemåltidet. Dette er et bilde på renselse fra synd (1 Kor 5,6- 8). Synden er noe vi skal legge bak oss på ferden, ikke noe vi skal bære med oss. Guds frelse gir oss ingen tillatelse til å holde på synden. Det er ikke for ingen ting det i mange kirkesamfunn er vanlig at en før nattverden tar noen minutters pause slik at menighetens medlemmer kan få en mulighet til å be hverandre om tilgivelse for det de har sagt eller gjort galt mot hverandre.

Til slutt: Israelittene skulle være reiseklare, med ombundne kapper, sko på føttene og stav i hånden. Vi som feirer nattverd er også i fremmed land og skal ut på reise. Det er derfor vi trenger dette styrkemåltidet på vandringen.

Velkommen til nattverden

Nattverden er ikke for dem som føler seg vellykkede, men for dem som vet at de trenger syndenes forlatelse og et personlig samfunn med Jesus Kristus. Jesus ønsker heldigvis fortsatt å spise sammen med tollere og syndere. Ved å ta imot nattverden vitner du også om at du ønsker å være en kristen. Nattverden er, som sagt, et bekjennelsesmåltid.

Du vitner om at du vet at du er en synder som kommer til kort og at du vil sette din lit ene og alene til Jesus som døde for dine synder og helt gratis gir deg tilgivelse og evig liv.

Ved å ta imot nattverden vitner du også om at du ser fram mot den store festen du skal få være med på den dagen Jesus kommer igjen og skaper en ny himmel og en ny jord.

Du kan være trygg på at Jesus selv som ønsker deg velkommen til nattverden. Det er ingenting han heller vil enn å ha dette måltidsfellesskapet med deg.

"Jeg har lengtet inderlig etter å holde dette påskemåltider med dere", sa han til sine første disipler (Luk 22,15).